

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

१. प्रविधि
२. स्थानीय
३. आधुनिक
४. पुरानो
५. ठूलो मात्रामा उत्पादन
६. पानी घट्ट
७. घँटो
८. डोको

ज्ञान • ४

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ जोडा मिलाउनुहोस्

१. खल → घ. मसला, लसुन र खुर्सानी कुट्न
२. जाँतो → क. हातले घुमाएर अन्न पिसी पिठो बनाउन
३. मदानी → च. दही मथेर नौनी र मही छुट्याउन
४. ओदान → ग. आगोमाथि भाँडो बसाल्न
५. ढिकी → छ. धान कुटेर भुस छुटाउन
६. कोइला आइरन → ड. बलेको कोइलाले तताएर लुगा आइरन गर्न

ज्ञान • ३

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ चित्र हेर्नुहोस्

अङ्क विभाजन

ज्ञान • ३

- ✓ १ देखि ४ सम्मका उपकरणको सही नाम (बन्चरो, हँसिया, कोदालो, डोको) लेखेमा।
- ✓ ५ देखि ७ सम्मका उपकरणको सही नाम (घँटो, ट्याक्टर, काठको डुङ्गा) लेखेमा।
- ✓ ६ आधुनिक र बाँकी सबै स्थानीय प्रविधिका भनी लेखेमा।

४ बहुवैकल्पिक प्रश्न

i. ख. ट्याक्टर

ज्ञान • १

ट्याक्टर कारखानामा बन्छ र इन्जिनबाट चल्छ। हँसिया, हलो र डोको स्थानीय मानिसले स्थानीय सामग्रीबाट बनाउँछन्।

ii. घ. क र ग दुवै

बोध • १

यी वैज्ञानिक ज्ञानबाट कारखानामा बनाइने जटिल मेसिन हुन् र बिजुलीबाट चल्छन्। दुवै कारण ठिक छन्।

iii. ख. स्थानीय प्रविधि

ज्ञान • १

यिनलाई स्थानीय मानिसले परम्परागत सिप प्रयोग गरी स्थानीय सामग्रीबाटै बनाउँछन्।

iv. घ. सबै भनाइ ठिक

बोध • १

गाउँको आरनमा फलामलाई गोलको आगोमा तताई घनले पिटेर कुटो बनाइन्छ। यसको आकार सरल हुन्छ, यसलाई परम्परागत तरिकाले नै प्रयोग गरिन्छ र यो चलाउन सजिलो हुन्छ। चारओटै भनाइ कुटोका लागि ठिक छन्।

मदानी स्थानीय कालिगडले काठबाट बनाउँछन् र यसलाई डोरीले घुमाइन्छ। यसको ज्ञान पुस्तकैदेखि सधैं आएको हो। बाँकी तीनओटा कारखानामा बन्छन् र इन्जिन वा बिजुलीबाट चल्छन्: यी आधुनिक प्रविधि हुन्।

5 अति छोटो उत्तर

क. अङ्क विभाजन

ज्ञान • 1

✓ उपकरण (वा मेसिन) बनाउन र प्रयोग गर्न चाहिने ज्ञान र सिप भनी लेखेमा।

ख. अङ्क विभाजन

ज्ञान • 1

✓ बगिरहेको पानीको बलले भनी लेखेमा।

6 छोटो उत्तर

क. अङ्क विभाजन

ज्ञान • 2

✓ स्थानीय प्रविधिका कुनै दुई उपकरण (जस्तै: हलो, जाँतो, ढिकी, डोको) लेखेमा।

✓ आधुनिक प्रविधिका कुनै दुई उपकरण (जस्तै: ट्याक्टर, रेफ्रिजेरेटर, कम्प्युटर) लेखेमा।

ख. अङ्क विभाजन

बोध • 2

✓ कुनै एउटा फरक, जस्तै: परम्परागत ज्ञान र स्थानीय सामग्रीबाट बन्छ; वैज्ञानिक ज्ञानबाट कारखानामा बन्छ, लेखेमा।

✓ अर्को कुनै फरक, जस्तै: सरल बनोट, मानिस वा पशुको बलले चल्छ; जटिल बनोट, इन्जिन वा बिजुलीबाट चल्छ, लेखेमा।

ग. अङ्क विभाजन

बोध • 2

✓ कुनै एउटा तर्क जस्तै: ट्याक्टरबाट धेरै छिटो, गहिरो र एकनासले खेत जोतिन्छ, लेखेमा।

✓ अर्को कुनै तर्क जस्तै: थोरै मानिस चाहिन्छन् र गोरु चाहिँदैनन्, वा यसबाट ट्रेलर तान्न, थ्रेसर वा पम्प चलाउन पनि सकिन्छ, लेखेमा।

7 लामो उत्तर

उत्तर

बोध • 4

i. 1 जाँतो, 2 पानी घट्ट र 3 बिजुलीले चल्ने पिठो मिल।

ii. जाँतो र पानी घट्ट स्थानीय प्रविधि हुन्; बिजुलीको मिल आधुनिक प्रविधि हो।

iii. सुरुमा मानिसले जाँतोमा हातले ढुङ्गा घुमाएर अन्न पिसे। त्यसपछि उस्तै ढुङ्गा बगेको पानीको बलले घुमाउन पानी घट्ट बनाइयो। यसमा मानिसको मेहनतबिनै धेरै अन्न पिसिन्छ। अनि बिजुलीको मिल आयो। यसमा मोटरबाट पिस्ने भाग घुम्छ र बिजुली भएको जुनसुकै ठाउँमा सबैभन्दा छिटो र धेरै अन्न पिसिन्छ।

अङ्क विभाजन

✓ i. जाँतो, पानी घट्ट र बिजुलीले चल्ने पिठो मिल लेखेमा।

✓ ii. जाँतो र पानी घट्ट स्थानीय, बिजुलीको मिल आधुनिक भनी लेखेमा।

✓ iii. पहिले हातले घुमाइने जाँतो, त्यसपछि बगेको पानीको बलले घुम्ने पानी घट्ट भनी लेखेमा।

✓ त्यसपछि मोटरले घुमाउने बिजुलीको मिल आयो र यसबाट सबैभन्दा छिटो र धेरै अन्न पिसिन्छ भनी लेखेमा।

8 सोचुहोस्

उत्तर

उच्च दक्षता • 2

स्थानीय प्रविधिलाई बिजुली वा इन्धन चाहिँदैन। त्यसैले बिजुली नभएका ठाउँमा पनि यी चल्छन् र यिनबाट प्रदूषण हुँदैन। यी सस्ता हुन्छन्, स्थानीय सामग्रीबाट बन्छन् र गाउँमै मर्मत गर्न सकिन्छ। मसिन पुग्न नसक्ने ठाडा पहाडमा यी उपयुक्त हुन्छन्। यिनबाट पुरानो सिप र संस्कृति पनि जोगिन्छन्।

अङ्क विभाजन

- ✓ कुनै एउटा तर्क जस्तै: बिजुली वा इन्धन नचाहिने र प्रदूषण नहुने, लेखेमा।
- ✓ अर्को कुनै तर्क जस्तै: सस्ता र गाउँमै मर्मत गर्न सकिने, ठाडा पहाडमा उपयुक्त, वा सिप र संस्कृति जोगिने, लेखेमा।

9 क्रियाकलाप: तपाईंको ठाउँका स्थानीय र आधुनिक प्रविधि

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

खाना पकाउने: दाउरा बाल्ने चुलो, ओदान; ग्याँस चुलो, इन्डक्सन चुलो। आइरन: कोइला आइरन; विद्युतीय आइरन। खन्ने वा जोल्ने: कुटो, कोदालो, गोरु नारेको हलो; ट्याक्टर, पावर टिलर। पानी चिसो राख्ने: घँटो; रेफ्रिजेरेटर। सन्देश: हिँडेर जाने हुलाकी, चिठी; मोबाइल फोन, इमेल।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	17	10	0	2	29

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१	मुख्य शब्द		
	१. computare		ज्ञान • ४
	२. हार्डवेयर		
	३. सफ्टवेयर		
	४. CPU		
	५. भण्डारण		
	६. कोलम		
	७. सेल		
	८. मल्टिमिडिया		
	प्रत्येकको ०.५ अङ्क।		
२	चित्रको नामाङ्कन		
	१. इनपुट	४. आउटपुट	ज्ञान • २
	२. प्रशोधन		
	३. CPU		
	प्रत्येकको ०.५ अङ्क।		
३	ठिक कि बेठिक?		
	i. ✓ ठिक		ज्ञान • २
	ii. X बेठिक: मनिटर आउटपुट उपकरण हो।		
	iii. ✓ ठिक		
	iv. X बेठिक: स्प्रेडसिटलाई वर्कसिट पनि भनिन्छ।		
	प्रत्येकको ०.५ अङ्क।		
४	बहुवैकल्पिक प्रश्न		
i.	क. आँखा		ज्ञान • १
	उज्यालो स्क्रिनलाई नजिकबाट लामो समयसम्म हेर्दा आँखा थाक्छन् र सुक्छा हुन्छन्। (निहुरिँदा गर्दन र ढाड पनि दुख्न सक्छन्, तर सबैभन्दा बढी असर आँखामा पर्छ।)		
ii.	ख. इनपुट, प्रशोधन र आउटपुट		ज्ञान • १
	पहिले डाटा भित्र जान्छ (इनपुट), त्यसमाथि काम हुन्छ (प्रशोधन) र नतिजा बाहिर आउँछ (आउटपुट): IPO।		
iii.	ग. दोस्रो कोलम र पाँचौँ रोको सेललाई		बोध • १
	अक्षरले कोलम जनाउँछ (B दोस्रो कोलम हो) र अङ्कले रो जनाउँछ (5)।		
iv.	ख. F5		ज्ञान • १
	F5 थिच्दा स्लाइड सो सुरुदेखि चल्छ। Esc थिच्दा स्लाइड सो रोकिन्छ, Ctrl + S थिच्दा फाइल सेभ हुन्छ र Tab थिच्दा एउटा बक्सबाट अर्को बक्समा पुगिन्छ।		
v.	ख. पुरानो र नयाँ दुवै ठाउँमा		बोध • १
	Copy गर्दा मूल शब्द आफ्नै ठाउँमा रहन्छ। पुरानो ठाउँबाट हटाउने त Cut हो।		

5 अति छोटो उत्तर

- क. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ हार्ड डिस्क, पेन ड्राइभ, CD, DVD, Blu-ray डिस्क, क्लाउड स्टोरेजमध्ये कुनै दुई लेखेमा।
- ख. अङ्क विभाजन प्रयोग • 1
✓ C4 लेखेमा।
- ग. अङ्क विभाजन ज्ञान • 1
✓ Ctrl + C लेखेमा।

6 छोटो उत्तर

- क. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ कुनै एउटा फरक, जस्तै: हार्डवेयर देख्न र छुन सकिन्छ; सफ्टवेयर छुन सकिँदैन, लेखेमा।
✓ अर्को कुनै फरक, जस्तै: हार्डवेयर सफ्टवेयरबिना काम गर्न सक्दैन, सफ्टवेयरले निर्देशन दिन्छ, वा दुवैको उदाहरण, लेखेमा।
- ख. अङ्क विभाजन बोध • 2
✓ हुन्, यी सबै कम्प्युटर हुन् भनी लेखेमा।
✓ यी सबैमा इनपुट लिइन्छ, CPU मा प्रशोधन हुन्छ, आउटपुट आउँछ र डाटा भण्डारण हुन्छ (आकार र बनावट मात्र फरक हुन्छ) भनी लेखेमा।
- ग. अङ्क विभाजन ज्ञान • 2
✓ कुनै एउटा सावधानी, जस्तै: बिचबिचमा विश्राम लिने (20-20-20 नियम), लेखेमा।
✓ अर्को कुनै सावधानी, जस्तै: सुत्ने बेला, खाना खाँदा वा चार्जमा जोडेका बेला नचलाउने; उज्यालो कोठा र ठुला अक्षर; सिधा बस्ने, लेखेमा।

7 लामो उत्तर

उत्तर

बोध • 4

इनपुट उपकरणबाट कम्प्युटरलाई डाटा र निर्देशन दिइन्छ: किबोर्ड, माउस, माइक्रोफोन, स्क्यानर। प्रशोधन सिस्टम युनिटभित्रको चिप, CPU (केन्द्रीय प्रशोधन एकाइ) मा हुन्छ। आउटपुट उपकरणबाट नतिजा प्रयोगकर्तासम्म आइपुग्छ: मनिटर, स्पिकर, प्रिन्टर। भण्डार उपकरणमा पछि प्रयोग गर्न डाटा र प्रोग्राम राखिन्छन्: हार्ड डिस्क, पेन ड्राइभ, CD, DVD, क्लाउड स्टोरेज।

अङ्क विभाजन

- ✓ इनपुट उपकरणबाट कम्प्युटरलाई डाटा र निर्देशन दिइन्छ भनी उदाहरणसहित (किबोर्ड, माउस, माइक्रोफोन) लेखेमा।
- ✓ प्रशोधन CPU (सिस्टम युनिटभित्रको चिप) मा हुन्छ र त्यहाँ डाटामाथि काम हुन्छ भनी लेखेमा।
- ✓ आउटपुट उपकरणबाट नतिजा प्रयोगकर्तासम्म आउँछ भनी उदाहरणसहित (मनिटर, स्पिकर, प्रिन्टर) लेखेमा।
- ✓ भण्डार उपकरणमा पछि प्रयोग गर्न डाटा र प्रोग्राम राखिन्छन् भनी उदाहरणसहित (हार्ड डिस्क, पेन ड्राइभ, CD) लेखेमा।

8 सोच्नुहोस्

उत्तर

उच्च दक्षता • 2

नाम वर्णानुक्रममा मिल्छन्, तर अङ्क आफ्नै ठाउँमा रहन्छन्। त्यसैले हरेक विद्यार्थीको नाममा अर्कैको अङ्क पर्छ। क्रम मिलाउनुअघि पूरै तालिका (दुवै कोलम) छान्नुपर्छ। यसो गर्दा हरेक रो सँगै रहन्छ।

अङ्क विभाजन

- ✓ नाम सर्छन् तर अङ्क सँदैनन्, त्यसैले अङ्क नामसँग मिल्दैनन् भनी लेखेमा।
- ✓ हरेक रो सँगै रहोस् भनेर क्रम मिलाउनुअघि पूरै तालिका छान्नुपर्छ भनी लेखेमा।

9 क्रियाकलाप: इनपुट, आउटपुट कि भण्डार?

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

इनपुट: किबोर्ड, माउस, माइक्रोफोन। आउटपुट: मनिटर, स्पिकर, प्रिन्टर। भण्डार: पेन ड्राइभ, हार्ड डिस्क। टचस्क्रीन (वा माइक्रोफोन भएको हेडसेट)
इनपुट र आउटपुट दुवै हो।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	15	10	1	2	28

